

Hordozható zajcsökkentő eszközök vizsgálata

Monostori Balázs
Szarvas Attila

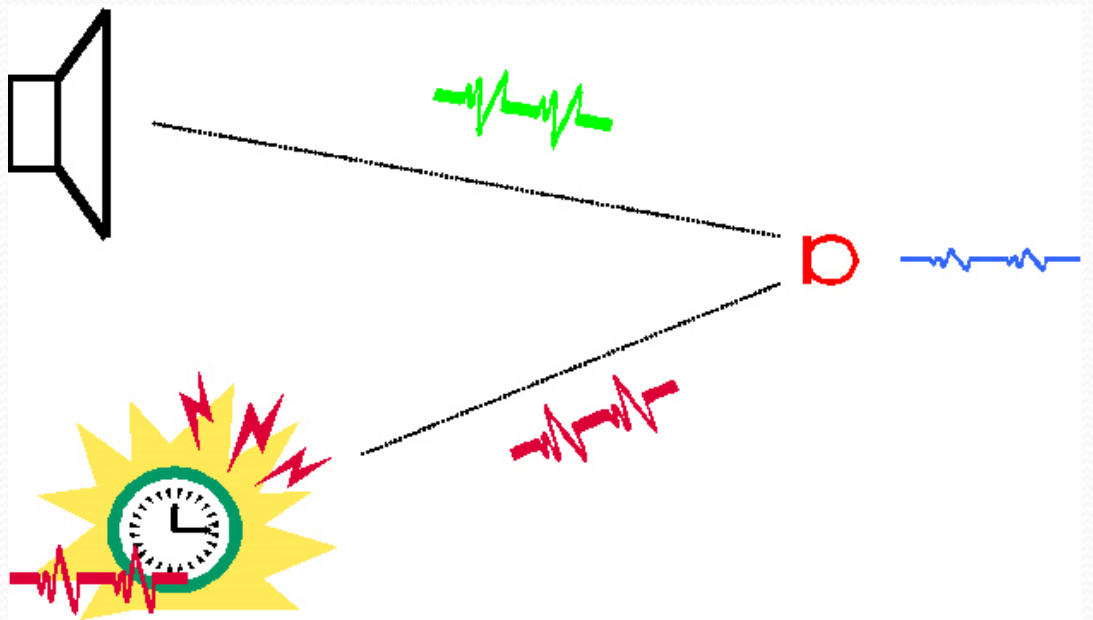
Konzulens: Sujbert László

A féléves munka tartalma

- az aktív zajelnyomó rendszerek megismerése
- a piacon elérhető megoldások áttekintése, konkrét típusok tesztelése
- egy újszerű zajelnyomó elrendezés elkészítése, bemérése

Az aktív zajcsökkentés módszere

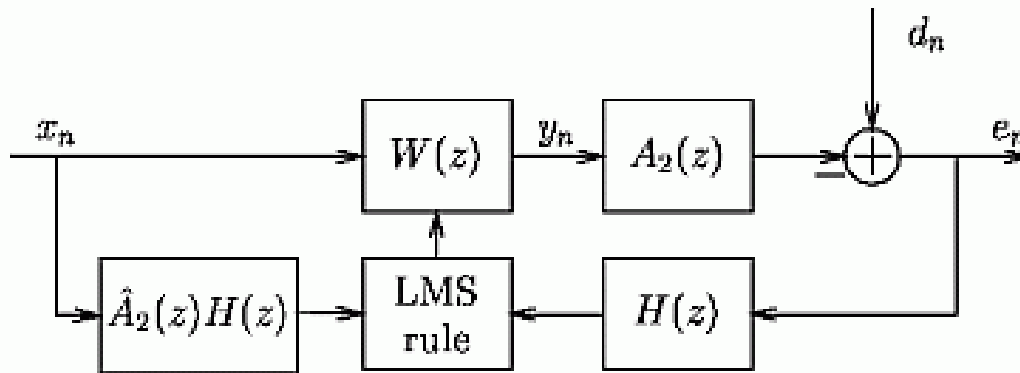
- a passzív megoldások korlátozottak
- mikrofon segítségével mérjük a zajt
- hangszóróval ellenfázisú zajt kibocsátva érjük el a kioltást

Forrás: http://dsp.mit.bme.hu/sgg/m5m1_1.htm

Zajcsökkentés a gyakorlatban

- szabályozástechnikai probléma
- akusztikai tervezési- és jelfeldolgozási feladatok

Zajcsökkentés XLMS algoritmus segítségével

Forrás: http://dsp.mit.bme.hu/sgg/m5m1_1.htm

Hordozható megoldások a piacon

- fejhallgatók aktív zajcsökkentéssel
- 20.000 Ft – 100.000 Ft jelentősen eltérő hatékonysággal
- Sennheiser, Bose
- 7-20 dB zajcsökkentés 300 Hz-en

Fejhallgatók tesztje

Sony MDR-NC7

- 20.000 Ft
- 7 dB @ 300 Hz

AMP XQS-109

- 3000 Ft
- 18 dB @ 300 Hz

Mérési elrendezés I.

- reprodukálhatóság
- összehasonlíthatóság
- a rendeltetésszerű használatra jellemző körülmények

Ezért...

- „műfej” használata
- az aktív zajcsökkentésre jellemző frekvenciatartományban (100 Hz – 1000 Hz) végzett mérések

Mérési elrendezés II.

- tömör, hungarocellből kialakított tömb
- mérőmikrofonnak kialakított furat
- elszigetelt egymástól a két oldalt
- lehetővé teszi a fejhallgató kosarának illeszkedését

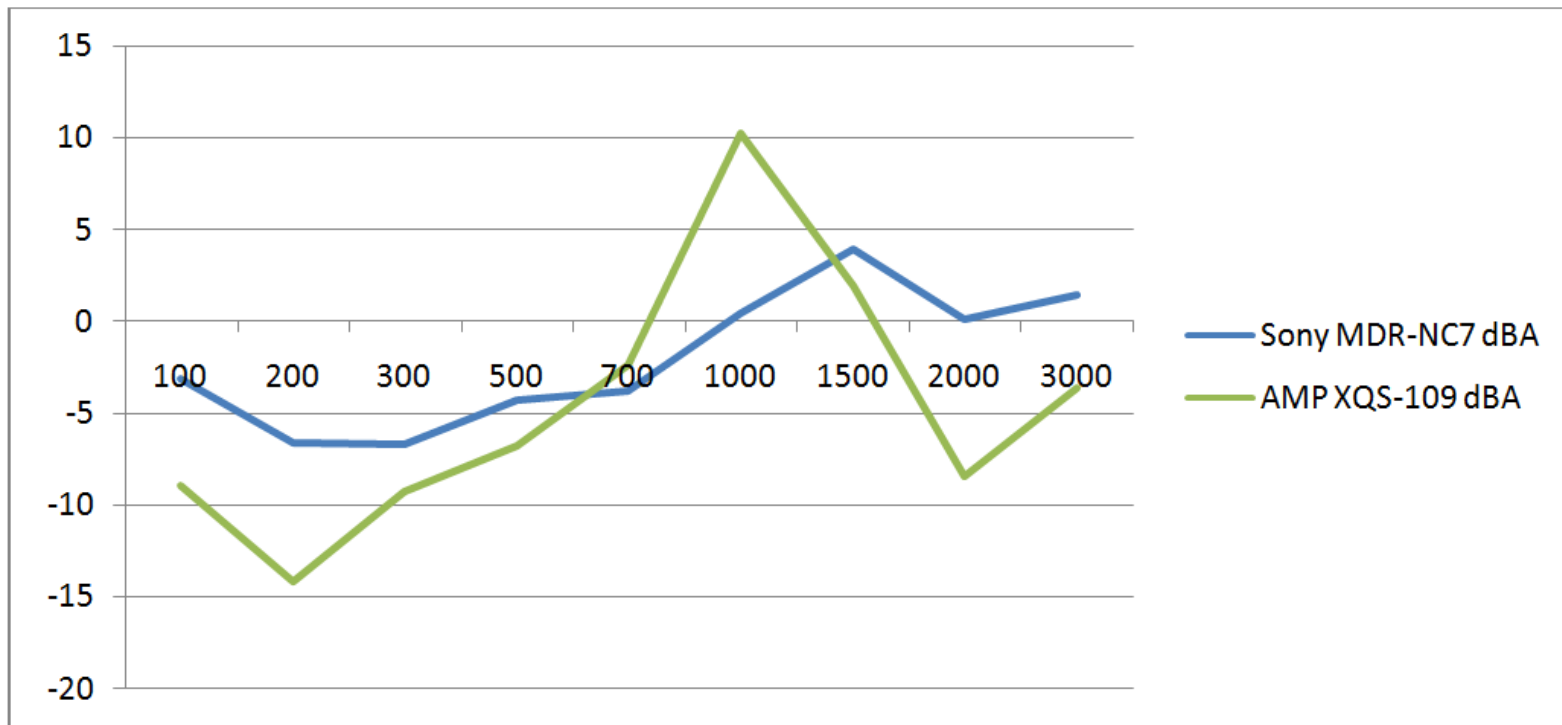

Mérési elrendezés III.

- *zajforrás*: egy hangszóró 2,5 m-re a fejhallgatótól; függvénygenerátor
- *mérés*: Voltcraft SL-400 digitális zajszintmérő; spektrumanalizátor

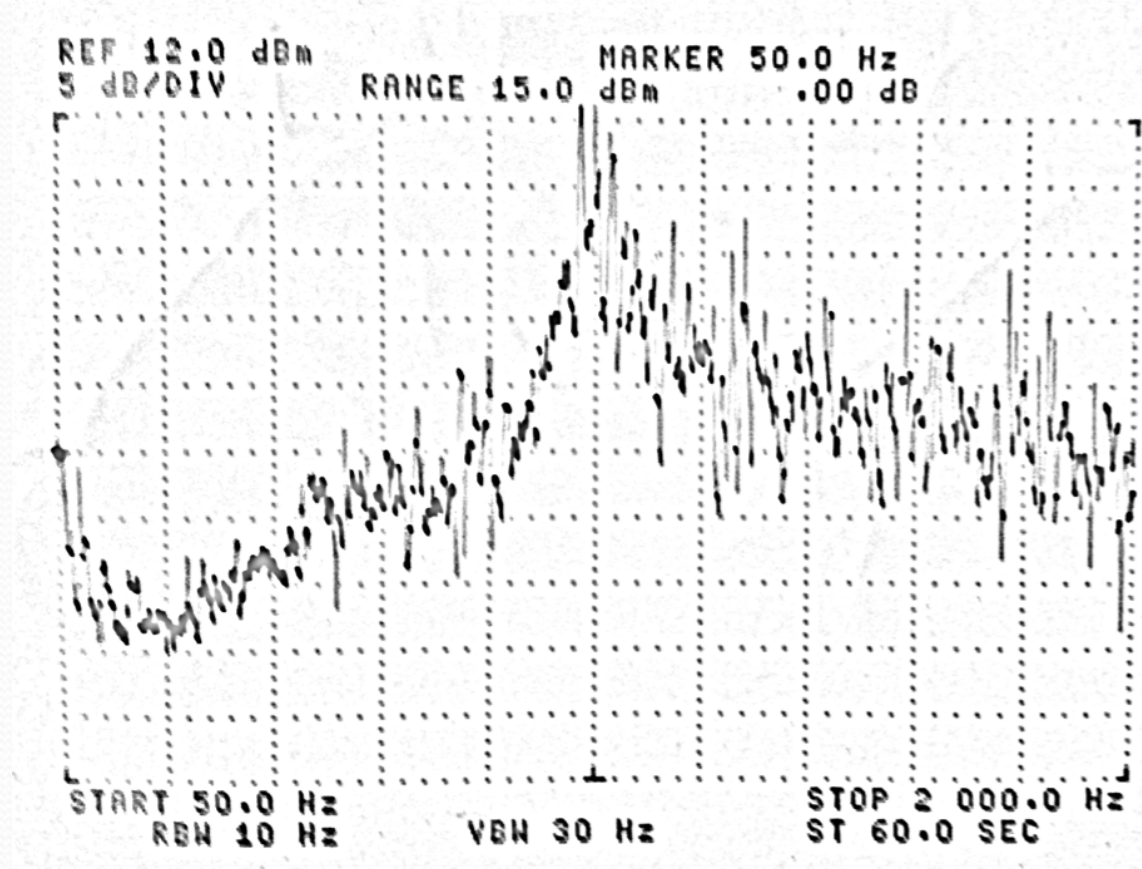
Mérési eredmények I.

A zajcsökkentés mértéke szinuszos zajra

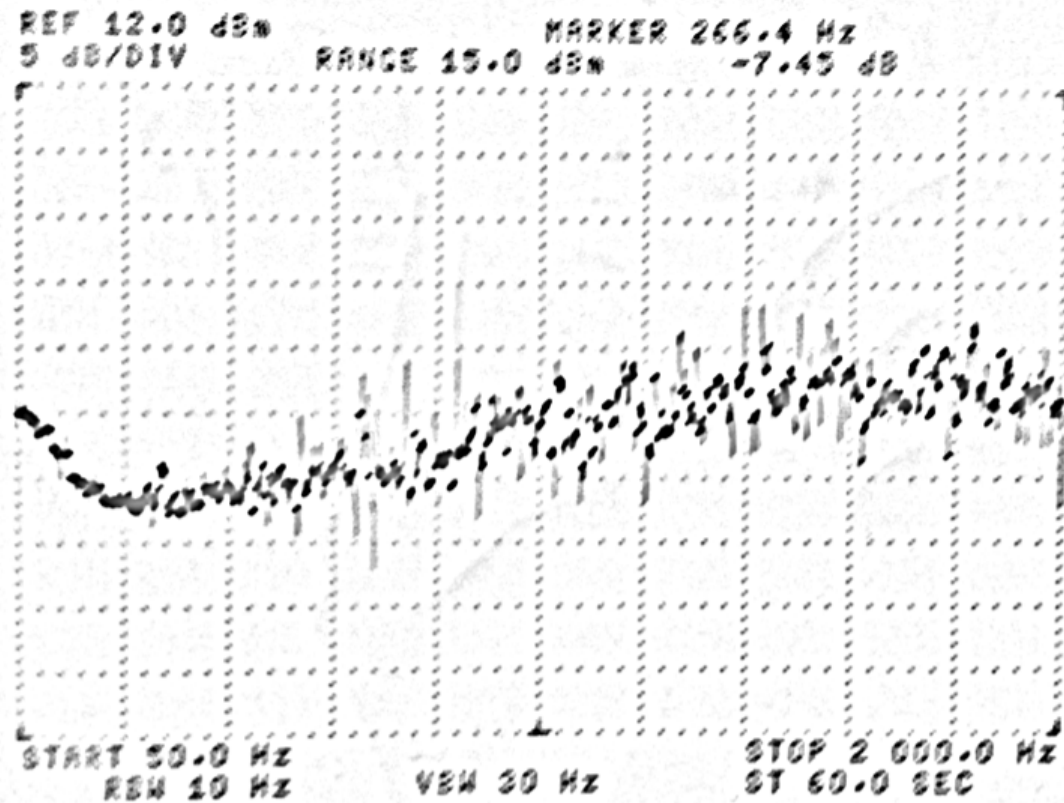
Mérési eredmények II.

AMP XQS-109

Mérési eredmények III.

Sony MDR-NC7

Az eredmények értékelése

- a hirdetésnek megfelelő teljesítmény
- mindkét termék kb. 1000 Hz-ig képes zajelnyomásra
- 1000 Hz fölött egy kis tartományon erősítik a zajt (az XQS nagy mértékben)

Szubjektív értékelés

- az 1000 Hz környéki erősítés ellenére az XQS hatásosabb, kellemesebb
- a Sony terméke teljesíti az ígéreteket, de alulmarad
- az olcsó termékeknek is van létjogosultsága

Kísérletek saját fejlesztésű zajelnyomó eszközzel

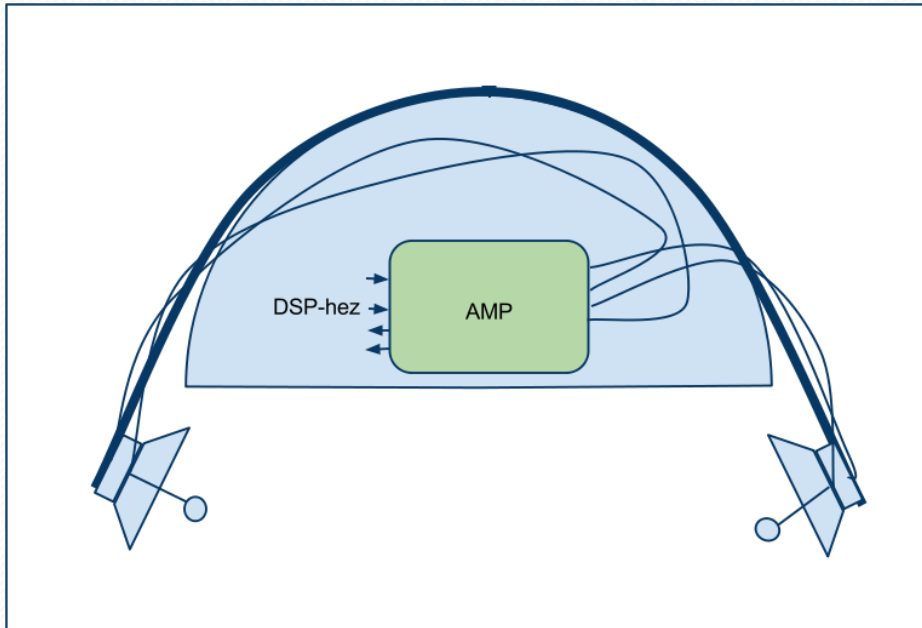
- Cél: saját zajelnyomó eszköz fejlesztése, „sapka” kivitelben

Elvárások, motiváció:

- Egész napos viseletre is kényelmes „sapka” kivitel
- Nincs passzív zajcsökkentés
- Megfelelő erőforrással (DSP) minél szélesebb elnyomási tartomány
- Külső referencia jel (vezeték nélküli kommunikáción)

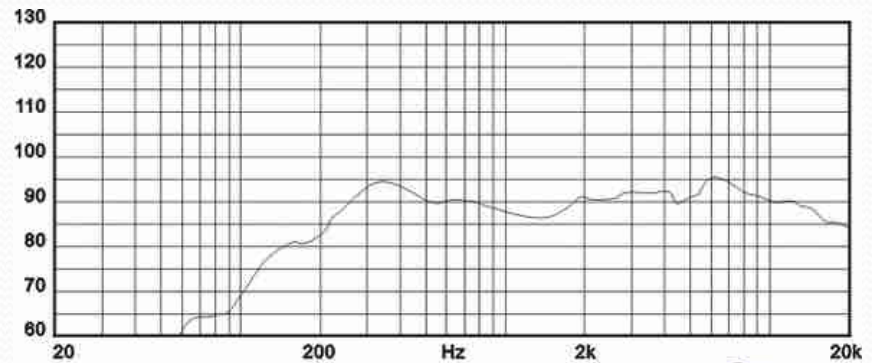
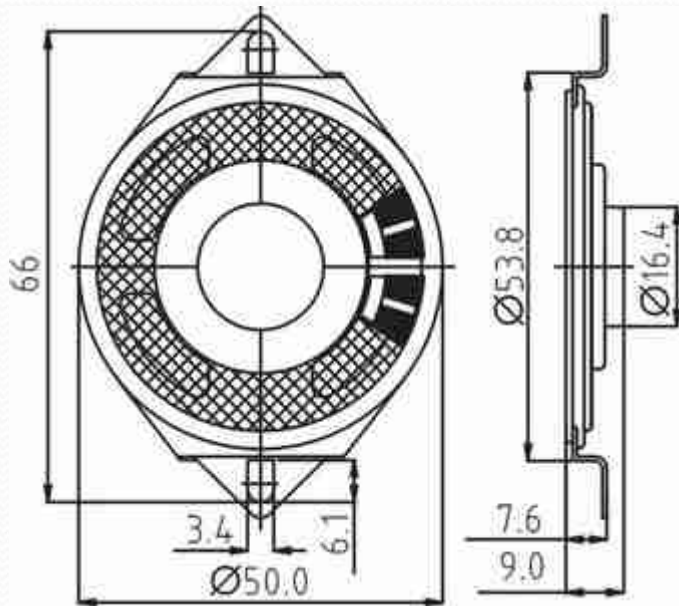
Tervek

- Kb. 5 cm átmérőjű, jól szerelhető hangszóró
- Fülhöz hajlítható drót végére szerelt, elektret – mikrofon

Megvalósítás

Hangszóró:

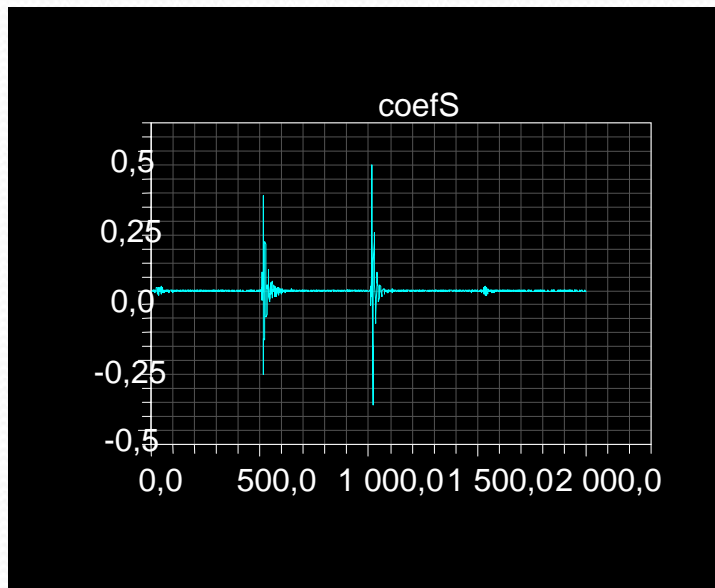
Kialakítás

- Munkavédelmi sapka
- Alumínium pánt
- BNC csatlakozók
- Saját elektronikát nem tartalmazó kísérleti példány

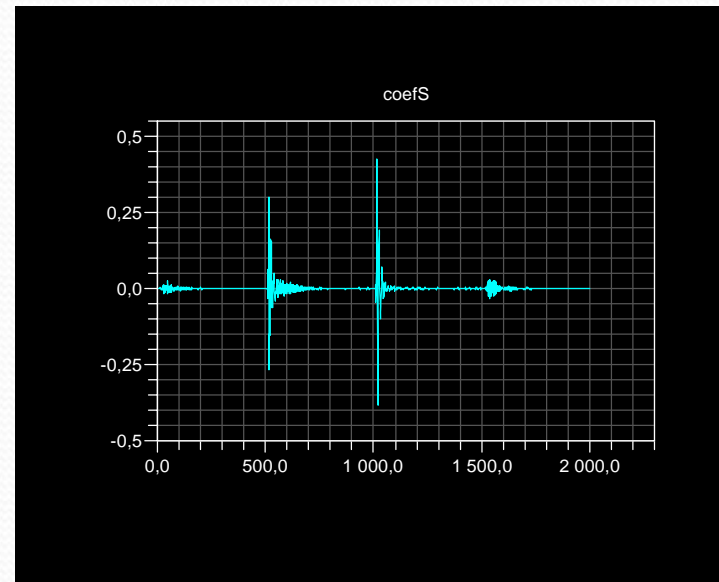

Kísérletek I.

- Identifikáció: nem egészen 2x2-es elrendezés
- Műfej minősítése

Fej

Műfej

Kísérletek II.

- Mikrofon jelek előerősítése, hangszórók meghajtása
- Mérés: Voltcraft SL-400 digitális zajszintmérő
- A hibamikrofonok jelének figyelés oszcilloszkópon

Kísérletek eredményei

Frekvencia [Hz]	Hangnyomásszint ANC KI[dBA]	Hangnyomásszint ANC BE[dBA]
200	82,5	82,3
400	79,2	79
800	87,8	87,4
1000	85,9	85,9
1500	78,4	81,4

- Füllel nem észlelhető zajelnyomás
- Oszilloszkópon helyes működés, jó elnyomás
- Kis hangszóró teljesítmény

Értékelés

- A mikrofonokon mért eredmény a rendszer (erősítési elektronikák, DSP-n futó algoritmus) helyes működésére utalnak
- A probléma akusztikai jellegű lehet
- Különbség egy szokásos 2x2-es elrendezéshez képest, hogy a hangszóró közel-terében próbálunk kioltani.
- Különbség egy fejhallgató elrendezéshez képest, hogy a fejhallgatóban jól irányított, zárt térrészben oltunk ki és mérünk, ahol gyakorlatilag nincsen intenzitás csökkenés

Fejlesztési irányok

További kísérletek:

- Hangszóró paramétereinek javítása, esetleg irányítottabb hangszóróval való vizsgálatok

Fejlesztési irányok:

- Vezeték nélküli kommunikáció segítségével vett referencia jel